

Beslissing van de Klachtencommissie van het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM)

inzake de Klacht van

XXX, hierna te noemen: 'Klager'

tegen

XXX, gevestigd te XXX, hierna te noemen: 'Beklaagde'

met betrekking tot de Audiovisuele Productie: de film "Dòst", hierna te noemen: de 'Film', door Klager gezien op 23 november 2024 op XXX.

1. De procedure

Beklaagde is als 'Aangeslotene' verantwoordelijk voor de openbaarmaking van de Film. De Film is door Beklaagde op 20 september 2018 geclassificeerd op Alle Leeftijden met een waarschuwing voor grof taalgebruik.

Klager heeft op 23 november 2024 een Klacht ingediend over de Film. De Klacht heeft betrekking op de inhoudscategorie Seks. Klager vindt dat de Film porno bevat terwijl deze voor Alle Leeftijden is.

De Klacht wordt behandeld overeenkomstig het Klachtenreglement 2023 van het NICAM (hierna: 'het Reglement').

Het Bureau van het NICAM heeft de Film naar aanleiding van de Klacht bekeken en beoordeeld en heeft de Film geclassificeerd op 16 jaar vanwege seks, met een waarschuwing voor grof taalgebruik. In de Film komt volgens het Bureau van het NICAM een seksuele handeling voor waarbij genitaliën zichtbaar zijn.

De Klacht is op grond van artikel 3.3 onder b van het Klachtenreglement direct - zonder voorafgaande bemiddeling – voorgelegd aan de Klachtencommissie nu er volgens het Bureau een verschil van twee of meer leeftijdscategorieën zit tussen de inhoudsclassificatie door Beklaagde en de bevindingen van het Bureau.

De voorzitter van de Klachtencommissie heeft de Klacht op formele aspecten getoetst en heeft bepaald dat de Klacht voorshands in behandeling kan worden genomen.

Uitspraak Klachtencommissie 'Dòst'

De Voorzitter van de Klachtencommissie heeft voorts op initiatief van het Bureau besloten overeenkomstig artikel 7 van het Reglement voor deze Klacht de spoedprocedure te hanteren. De reden hiervoor is dat de Film nog steeds op XXX is te zien.

Op basis van artikel 7.1 van het Reglement heeft de Voorzitter de termijn van artikel 5.2 van het Reglement verkort tot drie werkdagen. De zitting werd bepaald op dinsdag 10 december 2024 om 10:30 uur. Zowel Klager als Beklaagde zijn op woensdag 4 december 2024 hiervan in kennis gesteld. Op die datum is Beklaagde ook de mogelijkheid tot het indienen van een Verweerschrift gegeven.

Beklaagde heeft op maandag 9 december 2024 per e-mail haar verweer ingediend. Zij gaf hierbij aan niet aanwezig te zijn bij de zitting. Klager heeft geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de Klacht ter zitting toe te lichten.

2. Afwijking van artikel 3.4 van het Klachtenreglement

Artikel 3.4 van het Klachtenreglement bepaalt dat een klacht, die betrekking heeft op een Audiovisueel product dat langer dan 5 jaar geleden is geclassificeerd, *in beginsel* niet aan de Klachtencommissie wordt voorgelegd.

Hoewel de film in september 2018, dus zes jaar geleden, is geclassificeerd, zag het Bureau wel aanleiding om deze klacht toch voor te leggen aan de Klachtencommissie. Gezien de formulering van artikel 3.4, namelijk het gebruik van de woorden 'in beginsel', zag het Bureau reden af te wijken van de in dit artikel gegeven uitzondering. De reden hiervoor waren als volgens het Bureau volgt.

Ten eerste is het Bureau van mening dat het verschil tussen de leeftijdsclassificaties Alle Leeftijden en 16 jaar zwaar weegt. Ten tweede is er op 3 december 2024 door het Bureau een klacht over de productie *Januari* bemiddeld. Die klacht had volgens het Bureau op grond van artikel 3.3 onder d in het Klachtenreglement ook aan de Klachtencommissie kunnen worden voorgelegd.

3. Het verweer

Procedureel:

In het verweerschrift gaat Beklaagde in op zowel formele aspecten als de inhoud van de klachten.

Ten aanzien van de formele aspecten benoemt Beklaagde drie punten op basis waarvan de klacht niet in behandeling genomen moest worden door de Klachtencommissie.

Ten eerste stelt Beklaagde dat de Klacht op basis van artikel 3.4 van het Klachtenreglement in beginsel niet aan de Klachtencommissie voorgelegd moest worden nu de Klacht ziet op een productie die langer dan vijf jaar geleden is geclassificeerd. Beklaagde stelt verder dat artikel 3.4 bepaalt dat - indien de classificatie niet meer juist is - het Bureau contact opneemt met de Aangeslotene met het verzoek de classificatie binnen drie werkdagen aan te passen.

Ten tweede zegt Beklaagde niet te begrijpen waarom de klacht betreffende de Film tezamen met de klacht over de productie *Januari* in behandeling is genomen. Beklaagde stelt dat het Klachtenreglement geen ruimte biedt voor de gezamenlijke behandeling van klachten die verschillende audiovisuele producties zijn, die door verschillende codeurs zijn geclassificeerd en die in andere jaren zijn geclassificeerd.

Ten derde stelt Beklaagde dat er geen aanleiding was om voor de Klacht de spoedprocedure te hanteren omdat de classificaties van zowel de Film als *Januari* onverwijld zijn aangepast nadat Beklaagde kennis had genomen van de Klacht¹.

Inhoudelijk

Ten aanzien van de inhoudelijke aspecten stelt Beklaagde dat de omstandigheden van het geval en de aard van de beelden niet dusdanig zijn dat deze een afwijking van artikel 3.4 van het Klachtenreglement rechtvaardigen.

Beklaagde meent dat het Bureau - op basis van beelden die volgens hen openlijk en expliciet seksueel van aard zijn - haar een zeer ernstige fout verwijt en daardoor een (zeer) harde lijn wil trekken.

¹ Artikel 7.1 bepaalt het volgende: “Naar aanleiding van een gemotiveerd verzoek van één der Partijen of op initiatief van het Bureau, kan de Voorzitter van de Klachtencommissie in spoedeisende gevallen beslissen de termijn van artikel 5 lid 2 van dit reglement tot een minimum van drie werkdagen te verkorten. De andere betrokken partij(en) zal/zullen van deze beslissing door het Bureau schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte worden gesteld. In een dergelijk geval bepaalt de Voorzitter tegelijkertijd met het goedkeuren van de verkorte termijn, de datum, het tijdstip en de locatie van de behandeling.”.

Beklaagde vindt dit niet correct. In de Film wordt gebruik gemaakt van een “screen in screen”. De scène van de masturberende vrouw duurt bovendien slechts drie secondes. Beklaagde vindt dat de scène in kwestie de nadruk legt op de beleving van de personen en niet op de seksuele handeling an sich. Hoewel Beklaagde zich kan vinden in de argumentatie van het Bureau - zij heeft direct vrijwillig de classificatie aangepast- is zij op basis van het vorengaande van mening dat er in de beelden, waar seksuele handelingen in te zien zijn, enige afstand voelbaar is

Beklaagde sluit haar verweer af met twee overwegingen die zij mee wilt geven aan de Klachtencommissie.

Ten eerste stelt Beklaagde dat het voor haar onduidelijk is hoe de Film destijds de classificatie van Alle Leeftijden, met een waarschuwing voor grof taalgebruik heeft gekregen. Volgens Beklaagde zou dit het gevolg zijn van een menselijke fout. Beklaagde heeft de herclassificatie gedaan aan de hand van de nieuwst geldende vragenlijst. Deze lijst maakte volgens Beklaagde duidelijk dat de classificatie inderdaad aangepast moest worden. Beklaagde wilt benadrukken dat zij de waarde van Kijkwijzer begrijpt en onderstreept. Volgens Beklaagde is de codeur die destijds de Film heeft geclassificeerd niet meer werkzaam bij Beklaagde waardoor er geen mogelijkheid meer is om de menselijke fout intern te onderzoeken.

Ten tweede stelt Beklaagde dat een Film met zo'n belangrijk thema het niet verdient om in een negatief daglicht te worden gesteld door een verkeerde classificatie. De Film verdient het om door het juiste publiek te worden gevonden. Beklaagde benadrukt dat zij het belangrijk vindt zo zuiver mogelijk te handelen op een manier die geen afbreuk doet aan de producties op welke manier dan ook.

Ten slotte stelt Beklaagde dat beide producties lineair nooit zijn uitgezonden of herhaald vóór 20:00 uur. De uitzending is dus nooit in strijd geweest met richtlijnen die voor de nieuwe classificatie gelden².

3. Overwegingen ten aanzien van het verweer

Procedureel

Ten aanzien van de formele aspecten benoemt Beklaagde drie punten op basis waarvan de klacht niet in behandeling genomen moest worden door de Klachtencommissie.

De eerste twee punten kan de Klachtencommissie tezamen bespreken.

² Artikel 5.3 onder b bepaalt dat Audiovisuele Producties met de leeftijdsclassificatie 16 jaar op lineaire mediadiensten alleen openbaargemaakt gemaakt worden tussen 20.00 en 06.00 uur

Artikel 3.4 van het Klachtenreglement bepaalt dat een klacht die betrekking heeft op een Audiovisueel product dat langer dan 5 jaar geleden is geclassificeerd in beginsel³ niet aan de Klachtencommissie wordt voorgelegd.

De term ‘in beginsel’ moet als volgt worden uitgelegd: uitgangspunt is dat de klacht niet wordt voorgelegd aan de Klachtencommissie. Er kunnen echter redenen zijn van dit uitgangspunt af te wijken. Die redenen moeten duidelijk en voldoende zwaarwegend zijn.

De Klachtencommissie is van mening dat het Bureau in dit geval gegronde redenen had van dit uitgangspunt af te wijken.

De eerste reden is dat het Bureau van mening was dat een stap in leeftijdsclassificatie van Alle Leeftijden naar 16 jaar zwaar weegt. Als die conclusie van het Bureau juist is – hetgeen in deze zaak wordt getoetst - vindt ook de Klachtencommissie dat dit een reden is om van het uitgangspunt af te wijken.

De tweede reden die het Bureau had om de Klacht aan de Klachtencommissie voor te leggen was het feit dat het Bureau op 3 december 2024 een andere klacht heeft bemiddeld, waarvan zij vond dat deze ook aan de Klachtencommissie had kunnen worden voorgelegd. De Klachtencommissie vindt deze grond onduidelijk, alleen al omdat de Klachtencommissie geen weet heeft van waar het in de klacht om ging. Bovendien zou deze reden suggereren dat een tweede, minder of meer gelijktijdige klacht, invloed heeft op gevolgen van de onjuiste classificatie van een andere audiovisuele productie, zoals in dit geval de Film. Dit lijkt haast een ‘schuld’ verhogende overweging van het Bureau te zijn, die de Klachtencommissie echter niet deelt. Eventuele ‘schuld’ komt tot uitdrukking bij toepassing van de sanctierichtlijn en niet bij een besluit af te wijken van bovengenoemd uitgangspunt⁴.

Dit neemt niet weg dat naar de mening van de Klachtencommissie de eerste overweging van het Bureau⁵ reeds voldoende zwaar weegt om af te wijken van het uitgangspunt van artikel 3.4 van het Klachtenreglement.

Het derde punt van Beklaagde (d.w.z. het toepassen van de spoedprocedure) verwerpt de Klachtencommissie. Op het moment dat de Voorzitter van de Klachtencommissie op initiatief van het Bureau besloot overeenkomstig artikel 7 van het Klachtenreglement voor deze Klacht de spoedprocedure te hanteren, was de Film nog met de oude classificatie op XXX te zien. De

³ Onderstreping door de Klachtencommissie toegevoegd.

⁴ D.w.z. dat dergelijke tekortkomingen in beginsel niet aan de Klachtencommissie worden voorgelegd.

⁵ D.w.z. de stap in leeftijdsclassificatie van Alle Leeftijden naar 16 jaar.

herclassificatie, die Beklaagde direct na kennisgeving van de Klacht heeft gedaan, heeft hier geen invloed op. Gebleken is bovendien dat de Beklaagde geen nadeel heeft ondervonden van de spoedprocedure. Zij heeft bijvoorbeeld op tijd haar verweerschrift ingediend. Ook heeft zij bij haar mededeling dat zij niet op de zitting verschijnt, niet aangegeven dat dit verband hield met de korte termijnen van de spoedprocedure. Het niet verschijnen was dus een vrije keuze van de Beklaagde.

De procedurele bezwaren zijn dus ongegrond.

Inhoudelijk

Ten aanzien van de inhoudelijke aspecten benoemt Beklaagde drie punten op basis waarvan de klacht niet in behandeling genomen moest worden door de Klachtencommissie. De bevindingen op de punten van Beklaagde zijn als volgt.

Ten eerste erkent de Klachtencommissie dat er inderdaad gebruik is gemaakt van een “screen in screen” shot tijdens de scène van de masturberende vrouw. Echter, dit neemt volgens de Klachtencommissie de expliciete aard van de seksuele handeling niet weg. Deze is voldoende zichtbaar in de Film.

De Klachtencommissie neemt met de Beklaagde aan dat de Film lineair niet is uitgezonden of herhaald vóór 20:00 uur. De Beklaagde heeft dus niet gehandeld in strijd met de richtlijnen die voor de leeftijdsclassificatie van 16 jaar gelden. Hoewel Beklaagde zich aan lineaire uitzendtijden heeft gehouden, is de Film wel voor langere tijd onbepaald beschikbaar op een VOD-platform waarbij de verkeerde classificatie is gecommuniceerd naar consumenten en waarbij de Film door abonnees ook voor 20 uur kon worden bekeken.

Tenslotte overweegt de Klachtencommissie dat fouten bij de classificatie in 2018 in deze zaak geen rol spelen. Ook de artistieke bedoelingen die aan de Film ten grondslag liggen wegen bij het oordeel van de Klachtencommissie niet mee. Maatgevend is slechts het geldende classificatiesysteem.

5. Het oordeel van de Klachtencommissie

De Klacht gaat over de inhoudscategorie seks.

Seks

- Vraag 4.1.1 luidt: “Komt er in de productie seksueel georiënteerd taalgebruik voor?”

Onder seksueel georiënteerd taalgebruik wordt verstaan: *seksuele toespelingen, grove seksuele grappen en alle verbale uitingen die verwijzen naar seksuele opwindning. Uitspraken die verwijzen naar seksuele opwindning in educatieve of informatieve context hoeven niet te worden meegenomen.*

De Klachtencommissie is van oordeel dat vraag 4.1.1 met '1 keer of vaker' moet worden beantwoord.

De Klachtencommissie verwijst hiervoor onder andere naar de uitspraken "pikkenlikker", "stop hem in je hol of voelt die van Bjorn soms beter", "lik een lul", en "een homo aan je pik te hebben".

- Vraag 4.1.2 luidt: "Hoe vaak zijn er seksuele handelingen zichtbaar?"

Onder seksuele handelingen wordt verstaan: *"alle handelingen die er op gericht zijn de actor zelf, een andere persoon in de productie, of de kijker op te winden. Dit kan ook een suggestieve handeling zijn of een handeling met seksuele hulpmiddelen.*

Onder vaak wordt verstaan dat de seksuele handelingen een relatief groot deel van de tijd van de productie beslaan.

Voorbeelden van seksuele handelingen zijn: stripteaseacts, opwindend strelen en betasten van lichaamsdelen als billen, kruis en borsten en vrijscènes.

Suggestieve seksuele handelingen die bedoeld zijn om op te winden zijn bijvoorbeeld: Een vinger aflikken en er zwoel bij kijken, pijp-bewegingen maken met mond of hand, of tong tussen vingers heen en weer bewegen."

De Klachtencommissie is van oordeel dat vraag 4.1.2 met '1 of enkele keren' moet worden beantwoord.

De Klachtencommissie verwijst hiervoor naar de video van de masturberende vrouw waar Alko en Bjorn samen naar kijken op een telefoonscherm. Ook verwijst de Klachtencommissie naar de scène waar Alko en Marie aan het zoenen zijn en waarbij Alko zijn hand in de broek van Marie schuift om haar te bevredigen.

- Vraag 4.1.3 luidt: "Komen het seksueel taalgebruik en de seksuele handelingen bij elkaar opgeteld vaak voor?"

Onder vaak wordt verstaan: *"een relatief groot deel van de productie; het komt steeds weer terug."*

De Klachtencommissie is van oordeel dat vraag 4.1.3 met 'ja' moet worden beantwoord.

De Klachtencommissie vindt dat hoewel de seksuele handelingen slechts een aantal keer voorkomen, door de hele Film heen seksuele taal en toespelingen constant gebruikt worden waardoor het een groot deel van de productie betreft.

- Vraag 4.1.4 luidt: *“Zijn de seksuele handelingen op nadrukkelijke wijze in beeld gebracht?”*

De toelichting bij deze vraag is als volgt: “Wanneer seksuele handelingen expliciet in beeld worden gebracht kan dit gescoord worden als nadrukkelijk (het laat weinig aan de verbeelding over).

Nadrukkelijkheid kan ook worden gerealiseerd d.m.v. cameravoering, bijvoorbeeld:

- *het langdurig tonen van seksuele handelingen;*
- *camerabeweging langs lichamen;*
- *slow motions;*
- *close ups van seksuele handelingen, gezicht of lichaamsdelen;*

De nadrukkelijkheid van de handelingen kan verhoogd worden door:

- *toegevoegde geluidseffecten;*
- *opzwepende muziek;*
- *het accentueren van genot bij een persoon door geluid of beeld, bijvoorbeeld kreunen.”*

De Klachtencommissie is van oordeel dat vraag 4.1.4 met '1 of enkele keren' moet worden beantwoord.

De Klachtencommissie verwijst hiervoor naar de scène waar Alko en Bjorn naar een masturberende vrouw op hun telefoon kijken. De masturberende vrouw is duidelijk en nadrukkelijk in beeld gebracht op de telefoon en de kijker ziet een aantal secondes hoe de vrouw aan het masturberen is. Het laat niks aan de verbeelding over wat zij aan het doen is.

- Vraag 4.1.5 luidt: *“Zijn er tijdens de seksuele handelingen genitaliën zichtbaar?”*

De toelichting bij deze vraag is als volgt: *“Vagina, penis en/ of balzak of delen daarvan. Ook een anus scoor je hieronder. Borsten en billen worden niet bedoeld.”*

De Klachtencommissie is van oordeel dat vraag 4.1.5 met '1 keer of vaker' moet worden beantwoord.

In de scene met de masturberende vrouw op de telefoon zijn er lijnen in de vorm van een gitaar getekend over de vagina en de locatie van de vagina is donker in beeld. Dit kan zowel een

schaduw als schaamhaar zijn en de interpretatie daarvan kan variëren volgens de Klachtencommissie. Het is voor de Klachtencommissie echter belangrijk om de geest van de vraag mee te nemen tijdens het beantwoorden van deze vraag. De vrouw is helemaal naakt, zit wijdbeens en het laat niks aan de verbeelding over wat zij doet en waar zij dit doet. Daarom heeft de Klachtencommissie toch geoordeeld dat vraag 4.1.5 met '1 keer of vaker' moet worden beantwoord.

- Vraag 4.1.6 luidt: "Is de productie pornografisch"

De toelichting bij deze vraag luidt: *"Pornografische producties zijn producties die als primair doel hebben om seksuele gevoelens op te wekken of te versterken, waarbij tijdens de seksuele handelingen genitaliën getoond worden."*

De Klachtencommissie is van oordeel dat vraag 4.1.6 met 'nee' moet worden beantwoord. Hoewel er een enkele keer een pornografisch beeld voorkomt in de productie is dit niet het primaire doel van de productie.

Grof taalgebruik

De Beklaagde is eveneens van mening dat er in de Film sprake is van 'grof taalgebruik'. Zij had de waarschuwing daarvoor gehanteerd. Beklaagde heeft hierdoor correct gehandeld.

Het voorgaande betekent dat op grond van het classificatieformulier de Film uitkomt op een leeftijdscategorie van 16 jaar vanwege seks met een waarschuwing voor grof taalgebruik.

6. Conclusie

Gelet op het hiervoor overwogene acht de Klachtencommissie de Klacht tegen de originele Leeftijdsclassificatie, te weten Alle Leeftijden met een waarschuwing voor grof taalgebruik, gegrond.

Ingevolge artikel 13 lid 1 van het Reglement is de Klachtencommissie bij een (deels) gegronde verklaarde klacht gerechtigd tot het opleggen van één of meer van de sancties, zoals genoemd in het onderhavige artikel. De Klachtencommissie overweegt hierover als volgt.

Gezien de door de Klachtencommissie vastgestelde leeftijdscategorie (16 jaar) ziet de Klachtencommissie voorts reden tot het opleggen van een boete, nu de Beklaagde de consument verkeerd heeft geïnformeerd.

Bij de berekening van de onderstaande boete is de Klachtencommissie uitgegaan van de Sanctierichtlijn. De onderhavige overtreding valt binnen de categorie A 'Inhoudelijke Overtredingen'; de Film is fout geclassificeerd. Indien de originele classificatie en het oordeel van de Klachtencommissie twee of meer leeftijdsclassificaties verschilt, geldt voor categorie A 6 punten. De boete komt hierdoor uit op € 6.000,-. De Klachtencommissie ziet in onderhavig geval geen reden voor het toepassen van een correctiefactor, nu de Film voor langere tijd onbeperkt beschikbaar was op een VOD-platform waarbij de consument verkeerd geïnformeerd werd. Ook merkt de Klachtencommissie op dat, hoewel de classificatie 6 jaar geleden is gedaan, het destijds ook op een incorrecte manier is gedaan.

Omdat de Beklaagde de classificatie al heeft aangepast is er geen aanleiding te bepalen dat de Beklaagde daartoe moet overgaan.

7. De beslissing van de Klachtencommissie

Verklaart de Klacht gegrond.

Boete

De Klachtencommissie legt aan Beklaagde een boete op van € 6.000,- te voldoen binnen 30 dagen na factuurdatum. De factuur wordt separaat toegezonden.

Uitvoerbaar bij voorraad

De Klachtencommissie verklaart deze beslissing overeenkomstig artikel 12.4 van het Reglement uitvoerbaar bij voorraad.

Beroep

Partijen hebben de mogelijkheid tegen deze uitspraak beroep aan te tekenen bij de Commissie van Beroep van het NICAM, voor zover zij in het ongelijk zijn gesteld. Het beroepschrift dient binnen twee weken na dagtekening van de uitspraak van de Klachtencommissie schriftelijk bij de secretaris van de Commissie van Beroep te worden ingediend.

Het adres luidt: NICAM, Commissie van Beroep, Postbus 322, 1200 AH Hilversum, e-mail: contact@kijkwijzer.nl.